

آبونه شرائطی

ممالك عثمانیه ده سنه لکی (۶۵) ، التي
آیلغی (۳۵) غروشدرد .
ممالك اجنبیه ده سنه لکی (۱۷) ، التي
آیلغی (۹) فراتقدر .

اداره خانه

باب عالی جاده سنده دائره مخصوصه

اخطارات

آبونه بدلی پشیندر .

§

مسلكه موافق آثار مع المحتویه قبول
اولنور . درج ایدیلیمه یازیلر
اعاده اولوغاز .

الکشاف

۱۳۳۰ ۱۳۳۱

دینی، علمی، ادبی، سیاسی هفته لق مجموعه اسلامییه در

والله یهدی من یشاء الی صراط مستقیم

اتبعون اهدکم سبیل الرشاد

اخطارات

رساله مزدن آلدیغی کورتمک شرطیله
بتون یازیلر هر هانکی رغزته طرفندن
اقتباس اولونه بیاید .

§

مکتوبلرک ، امضالرک واضح و
اوقوناقلی اولسی و آبونه صره
نومروسی محتوی بولونسی لازمدرد .

§

ممالك اجنبیه ایچون آبونه اولانلرک
آدرس لرینک فرانسز ده یازلسی
رجا اولنور .

§

پاره کوندرلدیکی زمان تهیه دائر اولدیغنک
واضحاً بیلدیلمسی رجا اولنور .

اسپینوزاڼک پاته نېزمي ، کندیښی الحاده سور وکله دیکي حالده ، آمستردامل
فیلسوفک دیکر طرفدن ده اثبات واجب ایله اوغراشمی برآزغریب کورینیر .
فقط اسپینوزا هیچ بروقت الحاد محضه دوشمه مشدر . اثرلینک تدقیق
پوقناعی تأیید اییدیور . اسپینوزاڼای ؛ فلسفه پایدار اولدجه هر عصرده شایان
تبع برسیا خاطر لاته جقدر . چونکه بومشهور فیلسوفک مسلکی ، فکر بشرک
واره بیله چکی غایه لک نه قدر درین اولدیغنی کوستردیکی کبی ، نظریات مجردده نک
انسانلری نه درجه خطا آلود جهلره سور وکله یه جکینی ده اخطار ایتکده در .
پاته نېزم مسلک فلسفیی حقنده اساسی معلومات ویره بیلیمک ، کتابلر
طولدرمغه متوققدر . عالم اسلامی ده وحدت وجودک طرز تلقیسی آکلامق
ایچون فریدک افندیکن صراط مستقیم ده کی وحدت وجود مقاله لرله حکمت
تصوفه دائر یازلمش اولان آثار آتییه یی مطالعه ایتلیدر :

فتوحات مکیه : محی الدین ابن عربی

فصوص الحکم :

البحر المورود فی الموائيق والعهود : عبدالوهاب بن احمد الشعرانی

حل الرموز ومفاتيح الكنوز : شهاب الدین احمد بن غام المقدسی

سرالروح : برهان الدین البقاعی

عوارف المعارف فی التصوف : شهاب الدین عمر السهروردی

مقامات العارفين : محمد بن احمد القسطلانی

المواقف فی التصوف : محمد بن عبدالجبار صوفی

شرح حکمة الاشراقیه : قطب الدین محمود بن مسعود الشیرازی

کتاب مذکورده در سعادته کوریل کتبخانه سنده موجوددر . بولردن
باشقه مشنوی شرحلرنده ده وحدت وجوده دائر متفرق بعض معلومات
وايضاحاته دسترس اولنه بیلیر .

پاته نېزمک اوروپاده کی صورت تلقیسنه دائره زبرده کی کتابلرده
معلومات واسعه مندرجدر :

Du panthéisme : Abbé Goscher.

Des doctrines qui tendent au panthéisme : Jannel.

Cours de droit naturel : Jouffroy.

Introduction aux œuvres de Spinoza : E. Saisset.

کوریلپورده پاته نېزم کرک اوروپاده وکرک شرقده پک جوق منازعاته زمین
تشکیل اتمش ، پک واسع دماغلری اوغراشدرمش برمسلاک مخصوصدر .

م . ش

عقائد اسلامیه

۵ — دین و عقل :

« بسم الله الرحمن الرحيم . الر تلك آيات الكتاب المبين . انا انزلناه
قرآناً عربياً لعلکم تعقلون . » [۱]

دین ، انسانلر ایچون الهی بر نور اولدیغنی کبی عقلده اونورک
ضیاسی در ، او نوری پارلانه جق ، اونی لمعان ایتدیره جک اولان ده
آنجق عقلدر . ایمانه کلنجه : اوده شارع ، جناب پیغمبر طرفندن
خبر ویریلن شیلرک هبسنک حق اولدیغنی عقلک تصدیق ایتمه سیدر .
بناء علیه دین اسلام ایله عقل توأمدر ، قرده شددر . ائمه کرام
حضراتی ده دین اسلامده مخالف عقل ، عقلک محال کوردیکی

[۱] مأل منیق : « بوسورده ده واقع اولان آیتلر یوقی ؟ ایشته اولر ،
هرکسی عاجز برافان ، حق ایله باطل بینتی تفریق ایدن قرآن کریمک
آیاتندندر . بز ، او کتاب جلیلی قرآن عربی اولارق کوندردک که : اونداه اولان
اوامر ونواهی یی ، حکم واسراری تعقل ایدوب دوشونه سکز ! » سورة
یوسف آیت : ۲-۱

هیچ برشی بولمیدینده اجماع ایتشلردر . ینه ائمه کرامچه قبول ایدیلن
قاعدهیه کوره ، ظاهراً عقله مخالف اوله رق بولمهی محتمل اولان
نقول صحیحه نک هر حالده تاویل ایدیلرک عقلک قبول ایدمه بیله جکی
بروجه صحیح اوزره تخریج ایدلمی لازمدر . اکر بویه اولمسییدی
عقل ایله ایمانک برآرده بولمهی مستحیل اولوردی .

قرآن کریمک بتون خطاباتی ، باخصوص قضایای ایمانده ، -
ظن راجح اولسه بیله قطعاً اهمیتی اولمیه رق هر حالده علم طلب
ایدیلن - مسائل اعتقادیده کی خطابلری یالکز عقله در . اوت ، قرآن
کریم دایما ارباب عقوله خطاب ایدیور . ایشته بونک ایچوندرکه :
مشرککاری ، ظنه تمسک ایتدکلرندن طولانی قرآن شو صورتله
تعیب ایدیور : « ان یقنوا الا الظن وما تهوی الانفس
ولقد جاءهم من ربهم الهدی » [۲] ، « ومالهم به من علم
ان یقنوا الا الظن وان الظن لا یغنی من الحق شیئاً » [۳]

صوکره ایمانک صادق ، طوغری اولمهی ده برهان کتیرلمسنه
تعایق ایدیور ؛ برهان کتیرلمه دجه یالکز ایمانک ، لساناً سویانن
شیلرک اهمیتی اولمیدغنی اعلان ایدیور : « ... قل هاتوا برهانکم
ان کنتم صادقین . » [۴] دینک عقله تعلیق ایدلدیکنی ، عقلی اولمایانک
دینی ده اولمایجغنی کوسترن آیات کریمه ، احادیث نبویه او قدر
چوقدرکه : بوراده اونلری تمعاد ایتک بیله بزم ایچون امکان
خارجنده در . ذاتاً بوکی آیتلر هرکون اوقونور ، یاخود ایشیدیلپور .
ایشته بنده سوزی بوبابده وارد اولان آیتلردن باشلاورم : « ان
شر الدواب عند الله الصم البکم الذین لا یعقلون » [۵] « ولقد اضل
منکم جبلاً کثیراً افلم تکنونوا تعقلون » [۶] « ومن اعمره ننگسه
فی الخلق افلا تعقلون . » [۷]

[۲] « اصنام واوثان الله دینلر ، اولره طابانلر بوخصوصده آنجق
ظن واوهامه ، نفسلرینک آرزو ایتدیکی شیلره اتباع ایدیورلر ؛ بابالرینک
کتیدیکی یولی حق ظن ایدرک اولره تقلید ایدیورلر ؛ حال بوکه جناب حق
طرفندن کلن پیغمبرلر ، کتابلر کیتدکاری یولک طوغری اولمیدغنی اولره
بیلدیردی . » سورة نجم آیت : ۲۳

[۳] « مشرکینک بعث بعد الموقی انکار ایتسی ، ملائکه کرامه اللهک قزلری در ،
دینه لری ، علم و حجت نتیجه سی دکلددر . اونلرک بوخصوصده استناد کاهلری یالکز
ظن در ؛ ظنلرینه تبعابوسوزلری سویورلر . حال بوکه برشیثک حقیقتی بیلیمک ایچون
ظن کافی دکلددر ؛ او ، آنجق علم ایله ، تیقن ایله بیلنیر . » سورة نجم آیت : ۲۸
[۴] « حبییم ! اولره دی که : اکر ادعا ایتدیکنکز شیده صادق
ایسه کز دعوا کزی برهان ایله اثبات ایدکز ! » سورة بقره

[۵] « عند اللهیده یروزنده کی مخلوقاتک کوتوسی ؛ حق ایشیده .
جک قولاغه ، کوره جک کوزه مالک اولیان عقلسزلردر . » سورة انفال
آیت : ۲۲

[۶] « محقق درکه ، شیطان ، سزده بر جوق غلکزی یولدن
صاپدیردی ؛ سزاونلری تعقل ایدوب دوشونمیسکز ؟ » سورة
یس آیت : ۶۰

[۷] « عمرینی اوزون قیلدیغمز کیمسه لری خلقت خصوصنده تقلیب ایدرز . (یعنی
زمان شیاونک عکسی اوله رق عمری زیاده لشدکجه قوتی ، عقلی ، فیهی ، علمی نقصانلاشیر .)
اونلر تعقل ایتپورمی که : بونی یاپان بشقه لرینی ده پاپار . » سورة یس آیت : ۶۶

«ان فی ذلك لآیات لقوم یعقلون» [۹] «ان فی خلق السموات والارض و اختلاف الیل والنهار لآیات لاولی الالباب» [۱۰] «افلم یرید لهم کم اهانکنا قبلهم من القرون یمشون فی مساکنهم ان فی ذلك لآیات لاولی النہی» [۱۱] «ان فی خلق السموات والارض و اختلاف الیل والنهار والفلك التي تجری فی البحر بما ینفع الناس و ما انزل الله من السماء من ماء فاحیاه الارض بعد موتها و بث فیها من کل دابة و تصریف الراح و السحاب المسخر بین السماء والارض لآیات لقوم یعقلون» [۱۲]

بو مآله وارد اولان آیات کریمه پک چوق اولدینی کبی بونلرک اکثریسی ده عالم طبعتمده ظاهر اولان قدرت فاطره ، اوراده تجلی ایدن حکم و اسرار وصف ایدلرکدن ، ام واقوامک احوالی بیان اولندقدن صوکره کتیرلمشدر .

شوراسی ده ظاهر درکه : قرآن ده وارد اولان «الباب» دن ، «نہی» دن مقصوده عقل در . کذلک بو کبی موضعلر ده علم ، تفکرده پک چوق ذکر ایدلمکده در . حال بو که بن ، ملل سائر مه مخصوص اولان کتب مقدسه بی ده نظر تدقیق و مطالعه دن کچیردم . فقط اونلر ده بو کبی آیتلر هیهچ تصادف ایتهمدم . بر ملت که 'ونک کتابی بو کبی احکام عالیہ بی حاوی ، دینک اصلی بو علوی حقیقتلر ایله مالی در ؛ اوملتک اوهام و خرافات دن اک اوزاق بر ملت اولمسی ، حقایقه اک زیاده متمسک بولنمسی لازمدر . چونکه دینی ، کتابی بو کبی احکام ایله ملل اولان ملت ؛ کندیسنجه بقین حاصل اولوب قناعت کلدنجه هیهچ بر شیئی قبول ایتمز ، حقنمده براهین قاطعه اقامه ایدلمه یں شیلره قطعیا روی التفات کوسترمز . ایشته بونلر ایچون درکه : مسلمانلق صافیت

[۹] «جناب حق ، کندیسنک یدتصرفنده اولوب ده ایسته دیک کبی تدویر ایتدیک کیمه بی ، کوندوزی ، کوئشی ، قزی ، ییلدیزلری سزه مسخر ، سزه منقاد قیلدی . عقل سلیم صاحب اولوب ده دوشونلر ایچون بونده نه قدر آیتلر ، عبرتلر واردر . «سوره نحل . آیت : ۱۲

[۱۰] «کوکلرک ، یرلرک ، یرادیلشنده ؛ کیمه ایله کوندزک اختلاف ایدوب طور مسنده ارباب عقول ایچون - وحدانیت الهیه یه دلالت ایدن - نه قدر واضح دلیللر واردر . «سوره آل عمران . آیت : ۱۸۵

[۱۱] «کندیلرندن اول نه قدر ملتلر خاک هلاک سردیکمزی قرآن اونلره خبر و یروب اکلامادی ؟ شمدی اونلر ، هلاک ایتدیکمز کیمسه لرک یوردلرنده کزوب آثار هلاکریخی مشاهده ایدیورلر . بونده ارباب عقول ایچون شایان تفکر نه قدر علامتلر واردر . «سوره طه . آیت : ۱۲۷

[۱۲] «سموات و ارضک - عتول بشری فهم اسرارندن عاجز براق جق برطرزده - خلق و ایجادنده ؛ کیمه ایله کوندزک اختلاف و تعاقبنده ؛ ناسه منافع عظیمه سی اوله رق دریاده ، دکیزده جریان ایدوب کزن کیلرده ؛ سادن ذات اجل و اعلا حضرتلری یاغمور انزال ایدرک یری ، اولدکدن ، قورودقدن صوکره احیا ، اونک قوتی تجدیدایله هر تورلو حیوانات و نباتات ایله تزین ایتهمسند ؛ روی زمینده هر نوع مخلوق بث و نشر ایلسند ؛ روزکارلری جهات مختلفه دن اسدیرمکده ؛ یر ایله کوک آره سند فرمان الهییه مسخر و منقاد اولان بلوطلری اقتضا ایدن محالره سوق ایلسند ؛ ثقل ایدوب دوشونن قوم ایچون - وحدانیت الهیه یه دلالت ایدن - نه بونلر علامتلر ، نشانلر واردر . «سوره بقره . آیت : ۱۶۵

اولیه سی محافظه ایتدیک زمانلر مسلمانلر ده بویله ایدی . لکن ، وقتا که اصول تعلیم بوزلدی ، فساد یوز طوئدی ، جهالت غلبه ایتدی ، قرآن یالکز تغنی ایچون ، موسیقی دیکلر کبی دیکله مک ایچون اوقونور اولدی ، اونده اولان معانی دقیقه بی هیهچ کیمسه تدبر ایتهمکه ، هیهچ بر متفکر نظر اعتباره المامه باشلادی ؛ اوزماندن اعتباراً - کندیلرینه قومشو اولدیغمز ، کندیلرله اختلاط ایتدیکمز امتلرده یرلشوب ده اونلرک محو و هلاکنی تسریع ایدن - اوهام و خرافات ، بزدن اول کچنلری نصل محو هجوم ایتدیلر . بو اوهام و خرافات ، بزدن اول کچنلری نصل محو و خراب ایتدی ، اونلری وادی خذلانه چکوب کتیردی ایسه بزیده اوله جه هلاک اوچور و ملرینه طوغری سور و کله یوب کتیردی . اونلرک عقلنه نصل تأثیر ایتدی ایسه بزمده عقول و مدارکزی موقع بالاتریندن درکه پستی به ایندردی ؛ عقلک اولانجه مزیتی محو واقفا ایتدی . بونک نتیجه سی اوله رق نظرلر ضعیفله دی ، افکارده کی نظام و انتظام مختل اولدی ، عمران و مدنیت سقوط ایدوب کیتدی .

نه قدر شایان تأسف که : بزه صوکره دن سرایت ایدن بومرض مزمنک ، بومیقروب اوردولرینک اصل صاحب لری بومرض مهلکدن شفایاب اولوب یاقه بی قورتلر دقلری حالده بز حالا تخلیص کریبانه موفق اولامادق ؛ اونلرک عمران و مدنیقی آلابیلدیکنسه ترقی ایدرک انتظامه کیردیک حالده بز هیهچ بر شیئمزی اصلاح ایدرک بر دوره انتظامه کیرمک .

مترجی
آفسر کبلی احمد صمدی

فِقْهٌ وَقْتًا وَیَوْمًا

مخاربه :

بر محقق ایله مقلد آره سند

۷

رحمت اسلامیه و اضرار

محقق سوزینک مابعدی

(۱۲) «دین» ک اصول اساسیه سی ؛ عقائد صحیحه ، تهذیب اخلاق و ادب النفس ، رضای باری به موافق دوشه جک طرزده - جناب حَقْک بیلدر دیک - عبادات ایله حفظ دماء ، حفظ اعراض ، حفظ اموال کبی بین الناس جریان ایدرک اولان معاملات تعلق ایدن قواعد عمومی دن عبارتدر . حال بو که : بواصول و قواعدک هدی زمان پیغمبر (ص.ع) ده اکمال ایدلمشدی ؛ بونک ایچوندر که «حجة الوداع» ده «الیوم اکملت لکم دینکم و اتممت علیکم نعمتی و رضیت لکم الاسلام دینا» آیت کریمه سی نازل اولدی .

هله عقائد ایله عبادات قطعاً زیاده و نقصان قبول ایتمه یه جک درجه ده اتمام ایدلرکندن هر کیم بو خصوصده برشی زیاده ، یا خود نقصان ایدرسه او کیمسه یه مسلمانلغی تغیر ایدرک بشقه بر دین احداث ایدیور نظر ایله باقیلر .